

## Bohoslužby v Zábřehu 25.února 2018

### *Mk 9,2-10*

Milé sestry, milí bratři, slyšeli jste někdy výraz *perpetua vitalis vis*? Latiny znali si to asi honem přeloží. Mě tato slova napadla, když jsem hledal nějaký výraz, který by vyjádřil jakési životní *perpetuum mobile*, tedy neustálou životní energii, sílu. Stejně jako v oblasti techniky, i v těch netechnických stránkách života hledá člověk způsob, jak by všechno fungovalo samo. Stejně jako auta, do kterých se nemusí lít palivo, láká člověka v nitru jeho duše najít způsob, jak být stále činný a plný sil, aniž by musel někde čerpat. Zkrátka, jak být sám sobě zdrojem svých sil. Ona je to v reálném světě stejná utopie jako již zmíněné *perpetuum mobile*, ale to nebrání člověku stále hledat a zkoušet. Nějak zapomíná, že nalezení řešení je možné jen tehdy, pokud se nějakým způsobem vymaní z pravidel fungování světa, ve kterém žije.

Svým způsobem do tohoto hledání nekonečných sil pro lidský život patří i pojetí Boha, pohled na Božího Mesiáše. Člověk vnímá, že do jeho života Bůh vstupuje. Ale bere to spíše okrajově. Vlastně by bylo přesnější mluvit o tom, že vstupuje do jeho světa, dotýká se prostředí, ve kterém se pohybuje. Má vliv na okolnosti lidského života, což posouvá hranice, které určují jeho životní prostor a tím také zdroje jeho vlastních sil. Člověk Boha vnímá, ale očekává, že jeho moc způsobí, aby si mohl dostatečně vystačit sám. To byl také způsob zbožnosti doby, v níž Ježíš působil. Je dán zákon, jsou dána pravidla života, ke kterým patří dvě veliké oblasti: vztahy k bližním a přinášení obětí Bohu. Člověk bude spravedlivý, když v těchto dvou oblastech bude plnit, co má. Dám si pozor, abych nehřešil, budu dbát na to, abych včas odevzdal Bohu předepsanou oběť. Později by možná jen stačilo zaměnit pár výrazů a bylo by to totéž. Budu dbát na to, abych byl dobrý, nikomu neubližoval, nechal pokřtít děti, v neděli zašel do kostela. A mělo by to stačit na dobrý život. Zde se pak ukazuje i role Ježíše jako Mesiáše. K tomu plnění svých povinností, k jízdě ve svých zaběhaných kolejí dodává potřebný klid a pokoj. Vždy se najdou nějaké okolnosti, které člověku znemožní konat náboženské povinnosti ze svých sil. Ať se už jedná o Římany, nebo později třeba komunisty či konzumisty, vždy je to jakási okolnost, která bere až moc sil a je dobře, když ji někdo potlačí.

Pro učedníky se tímto směrem věci vyvíjely celkem dobře. Následovali Ježíše, pomalu

poznávali, že je Mesiáš, tedy ten vyvolený Boží. A vlastně to poznali sami. Když se jich zeptal, co si o něm myslí, jak ho vnímají, Petr jednoznačně za všechny hned vyznal, že přeci je Mesiášem, Synem Boha živého. Co, viděli, co poznali, to jim dávalo právě takovýto obraz. Ježíš docela dobře zapadl do toho, co očekávali od Mesiáše. Bude projevovat Boží moc, bude ji na mnoha skutcích ukazovat všem lidem. A bude tak nadějí, posilou pro jejich vlastní životy. Toto úžasné zjištění však netrvalo dlouho. Po vyznání Mesiášem přichází oznámení Ježíše, že bude trpět. Bude zabit a vzkříšen. V tomto bodě se učedníci nacházejí v dost nemilé pozici. Najednou to přestává dávat smysl, najednou to nemají pod svojí kontrolou, najednou se hroutí svět postavený na tom, že mají dostatek sil na to, aby všechno dobře zvládali. Je zde něco, co vnáší neklid a není možné se s tím vyrovnat. Možná se nám to také stává. Do poklidných vod naší zbožnosti přijde bouře. Může mít podobu výzev, se kterými jsme se nesetkali, nebo také podobu zklamání nad tím, že ačkoliv se snažíme být věřícími, tak není všechno ideální, jak bychom si přáli. Zní do našich uší hlas, který nás nutí přehodnocovat své postoje, zamýšlet se nad svojí vírou. Je to možná až trochu paradoxní, že mnoho členů církví nad svou vírou moc nepřemýšlí a často se takovému kroku i hodně brání. Připomínají apoštola Petra, který se brání myšlence utrpení Ježíšova, raději by ji možná neslyšel, raději by byl, aby nezazněla. Jenže ona zní, vnáší neklid, Petrova stejně jako naše víra zažívá bouři. V ní ale přichází událost, která je velmi mimořádná.

Petr, Jan a Jakub provázejí Ježíše na horu, kde se Ježíš zcela promění. Potvrdí tak jejich přesvědčení, že je Mesiášem. Ale to není všechno. Rozmlouvá s Mojžíšem a Eliášem. A do toho všeho přichází potvrzení od hlasu z oblak, že je to skutečně Boží Syn. Všechno je tedy v pořádku. Toto mimořádné zjevení na hoře proměnění ukazuje, že Ježíš jde cestou, která je v souladu s Božím plánem. Očekávané utrpení a smrt k tomuto plánu tedy patří. Toto zjevení na hoře proměnění je vlitím nových sil do života tří učedníků, které tam Ježíš s sebou vzal. Viděli Ježíšovu slávu a poznali, že musejí sami nad svými dosavadními představami hodně přemýšlet. Zejména nad tím, co znamená, že Ježíš vstane z mrtvých. Přítomnost Mojžíše a Eliáše na té hoře proměnění dává tušit, že Ježíšova cesta se dá najít v tom, co tito dva Božímu lidu předávali. Zákon a proroci ukazují nejen na Ježíšův příchod, ale také na jeho utrpení, smrt a vzkříšení.

Možnost vidět Ježíše na hoře proměnění pro učedníky znamenala určitý přelom v jejich vnímání Ježíše. Mohli si uvědomit, že jeho Mesiášství a tím i jeho působení má trochu jiný rozměr, než doposud tušili. Ježíšův život souvisí se slovy Zákona a zvěstí proroků. Proto je třeba hledat tuto souvislost s tím, co učedníci vidí, čeho jsou svědky. Jak Ježíšova slova a zejména činy souvisejí s tím, co znají? A nebo je také možné se ptát, jak to, co znají, promlouvá, když mají nyní před sebou Ježíše a jeho působení? Jak na ně ta stará známá slova promlouvají? Co vlastně znamenají? Může jejich význam být jiný, než si doposud mysleli, než jak ho přijímali do svých životů?

Právě v tomto novém porozumění známým slovům Zákona se skrývá určitý nepokoj. Znamená otřesení jistoty svého výkladu a pojetí, znamená otřesení tím, jak byla zbožnost učedníků postavena. A je to určitý otřes i pro nás. Stále jsme přece v zajetí toho, jak rozumíme slovům Písma. Tak nějak je pojmáme jako součást života a nehledáme, zda přeci jen ta slova neukazují ještě něco jiného, něco, co není možné pojmout našimi smysly, naším rozumem. Je to ale možné pochopit, když se ocitneme v Boží blízkosti, když nám do těch našich rozumů promluví Bůh, když jeho jednání uvidíme v jiném světle. Můžeme si uvědomit, že u Božího slova není ani tak důležité, jak k nám promluví, jak mu sami rozumíme, ale je důležité hledat, co nám v něm říká Bůh.

Když do vztahu k Písmu, k Božímu slovu promítneme své touhy po hledání perpetua vitalis vis, dostaneme se zpravidla ke dvěma možnostem. Buď se to slovo stane relativním, stane se okrajovou pomůckou, ze které si vezmeme jen nějaký rámec a zbytek vyplníme dle svých možností. To je zbožnost postavená na pocitu, že jsme přeci křesťany, ale ve skutečnosti stojící na tom, že slovo Písma je jen jakousi neživou autoritou v pozadí, na které stavíme svůj vlastní systém pravidel a zákonů. Z toho nám roste křesťanská společnost, která vlastně Boha ani Krista nepotřebuje. Tedy společnost, která si hájí svůj křesťanský ráz, ale odmítá se nechat soudit slovem Písma, odmítá se omezovat tím, že tvoří společenství církve. Hlásá křesťanské hodnoty, aniž by potřebovala hledat Krista. To je jedna z možností. Ta druhá je opakem. Slovo Boží i jeho autorita mají své místo. Jen se tak nějak vytrácí potřeba hledat aktuální význam toho slova. Nějak se zakonzervuje a tím vše končí. Z toho roste společenství, které se drží opět spíše své jistoty dané jasným zněním Božího slova a odmítá hledat jeho význam pro každý lidský život. Je to opět postavené na touze mít něco, co jednou do sebe dostaneme a pak už to prostě máme a nepotřebujeme ztrácet síly něčím dalším. Vlastně je to hodně podobné Ježíšově době, kde se jen formální projevy víry zamění za rituály méně formální a na pohled více zbožné. Nestojí se na Zákoně ale evangeliu, nejsou rozhodující proroci, ale listy apoštolů. Jinak ale zůstává důraz na jejich znění, který už nedovoluje hledání živého Božího slova, ke kterému ukazují. Na prvním místě opět stojí vlastní pochopení, které je v čase konstantní a tím dává člověku pocit jistoty, že svou životní cestu dobře zvládne.

Příběh, kdy učedníci s Ježíšem míří na horu, kde uzří jeho slávu a také zahlédnou jeho dílo v dosud nevýrazných souvislostech, ukazuje, že hledání života, kde není třeba pořád něco dolévat, je nemožné. Člověk na cestě s Ježíšem potřebuje tato zastavení na horách, kde se mu dostává nového impulsu, nové posily. Život nemůže vycházet z toho, že si vystačíme sami, ale potřebuje neustále přijímat od Boha. Ať už se to týká naděje, víry, nebo podnětů k hledání správné cesty svého života. Potřebuje se potkávat s Bohem, připomínat si jeho slávu, abychom také poznávali, že je to on, kdo určuje cestu našeho života. Bůh nás tak posiluje, abychom se nebáli důvěřovat jeho cestám. I když vypadají jinak, než se běžně říká, jsou to cesty života. To poznali učedníci v náznaku na hoře proměnění a v plnosti pak u prázdného hrobu. A to poznáváme i my, když do svých životních kalkulů a plánů umíme vpustit skutečnost, že náš život se rodí z cesty kříže, smrti a vzkříšení.

*Pane Ježíši, zjevil jsi nám svou slávu, která nebledne ani utrpením kříže. Zjevuješ nám život, který se může opírat o tvé slovo, tvého Ducha, který nás vede k hledání tvé vůle pro každý další náš krok.*

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }